

ABONAMENTELE

Pentru Sibiu:

1 lună 85 cr., 1/4 an 2 fl. 50 cr., 1/2 an 5 fl., 1 an 10 fl.
Pentru ducerea la casă cu 15 cr. pe lună mai mult.

Pentru monarhie:

1 lună 1 fl. 20 cr., 1/4 an 3 fl. 50 cr., 1/2 an 7 fl.
1 an 14 fl.

Pentru România și străinătate:

1/4 an 10 franci, 1/2 an 20 franci, 1 an 40 franci.

Abonamente se fac numai plătindu-se înainte.

TRIBUNA

Apare în fiecare zi de lucru

INSERTIUNILE

Un șir garmond prima-dată 7 cr., a doua-ora 6 cr.
a treia-ora 5 cr.; și timbru de 30 cr.Redacția și administrația: Strada Poplăci Nr. 15.
Telefon Nr. 14.

Se prenumără și la poste și la librării.

Epistole nefrancate se refușă. — Manuscripte nu se înapoiază
Numeri singuratici à 5 cr. se vând la „Institutul Tipografic“.

Poporul

și

Liturghiile millenare.

Am publicat circularul episcopului Szabó relativ la sărbările ce preoții și învățătorii trebuie să facă și ei pentru milleniu; am înregistrat de asemenea știri despre circularele celorlalți episcopi, pe care le vom publica și în întregimea lor, ca documente, îndată ce ni-se vor comunica.

Pe astăzi un cuvânt de lămurire asupra atitudinii noastre în această nenorocită chestiune îl credem necesar, pentru a preveni ori-ce eventuale nedumeriri.

Episcopii noștri, după-cum se știe, nu fac parte din partidul național român. Totuși, cum am fi dorit noi să-i vedem acum, față de milleniu?

Independenți, solidari și luând o atitudine bărbătească, hotărâți, contra oricărei participări la aceste sărbări.

De ce?

Pentru-că sunt *Români*, pentru-că sărbările milleniului nu sunt ale noastre, pentru-că nimeni pe lumea asta nu ne poate sili să sărbăm când nu voim, când nu putem sărbă și în sfârșit pentru-că o astfel de atitudine era o chestie de demnitate pentru poporul nostru.

Și care ar fi fost urmările unei asemenea atitudini?

Nu știm; un lucru însă știm, că ea era o datorie și că în nici un caz guvernul n'avea să ne desființeze, din această cauză, bisericile.

În schimb, ce atitudine au luat episcopii?

Se știe: unii au dat, alții vor să de zilele acestea, circulare, parafrazând ordinațiunea ministerială și dispunând, care mai mult și care mai puțin categoric, ca preoții și învățătorii să sărbăze milleniul.

Puteam noi înregistra aceste circulare fără a ne exprima adâncă noastră părere de rău pentru o asemenea atitudine...resignată?

Nu!

Și de aceasta nimeni nu e în drept să se supere.

Milleniul e un moment istoric. Asupra lui se vor scrie volume. Și va fi toată lumea că și noi Români 'l-am sărbătorit. Și toată lumea va zice că ori nu sunt adevărate plângerile noastre contra regimului sub care trăim, ori suntem un popor istovit de puteri, fără demnitate, fără mândrie și fără energie, — un popor care și dacă suferă, merită soarta ce o are.

Astfel încât, pe când milleniul va fi pentru Maghiari un privilegiu de înălțare în ochii lumii, pentru noi Români va fi un desastru, un naufragiu.

Va să zică, ce am regretat și ce regretăm noi în această împrejurare?

Am regretat și regretăm că putem uita, și pe un moment, cumcă suntem Români și că avem datorii ca atare; am regretat și regretăm lipsa de solidaritate între prelații noștri, lipsa de energie, lipsa de bărbăție, care 'i-ar fi prins așa de bine pe ei și care de mult folos ne-ar fi fost nouă, Românilor, într'un asemenea moment.

Urmează însă de aci că noi nu ne dăm socoteală și de pozițiunea grea și delicată a episcopilor?

De loc!

Noi știm că ei sunt bărbați cu pozițiuni oficiale în stat și știm cât de greu le-ar fi venit să pună „ad acta“ ordinațiunea ministerială.

Ori urmează că noi credem cumva că ei au dat cu bucurie și cu entuziasm circularele lor?

Earăși, de loc!

Noi știm și suntem convinși că ei le-au dat călcându-și pe inimă și că acele circulare și dispozițiunile cuprinse în ele nu reprezintă nici-decum sentimentul lor intim.

Abstracție făcând de un Szabó, de pildă, noi nici-odată n'am crezut pe episcopii noștri atât de puțin iubitori de neamul lor, încât se voiască a-1 umili și a-1 paraliza.

Departă de noi o asemenea idee!...

Ba am pute spune ceva mai mult, cu siguranță că nu greșim:

Episcopii noștri, cu toate circularele lor, ar fi de bună seamă bucuroși ca poporul românesc să nu-i asculte în această împrejurare. Ei ar fi bucuroși ca bisericile noastre să fie deșerte de lume în zilele de 10 și 17 Maiu, ear' preoții, cari ar avea reaua inspirație de a se supune acelor circulare, să se vada nevoiți a sluji pentru milleniu între cei patru păreți ai bisericilor goale de credincioși.

Deși aceasta e convingerea noastră asupra sentimentului intim al episcopilor noștri, totuși noi nu putem sta nepăsători în fața unor documente de natura circularilor lor și nu putem să nu ne exprimăm adâncă noastră părere de rău, înregistrându-le, — pentru-că tocmai la greu și la nevoie se vede omul de voință și de caracter.

Dar' earăși, pe de altă parte, cu ce cuvinte am pute oare vestezi purtarea acestui guvern cinic, când punem pe niște oameni, — al cărora cuvânt e cuvinte să fie totdeauna în armonie cu cugetul și sentimentul lor, — în pozițiunea de a-și călca pe suflet și de a lua dispo-

ziuni contra convingerilor și contra a tot ce inima lor mănăscă le spune?

Cu ce cuvinte am pute oare vestezi această purtare, când el, guvernul, prea bine știe că nu există Român care să se bucure de sărbarea millenară a dușmanilor sei și când el bine știe că pozițiunea înaltă socială și culturală a prelaților noștri nu poate să-i facă a uita că sunt și ei Români, ci dimpotrivă trebuie să-i facă numai a avea cu atât mai trează și mai luminoasă conștiința datoriei lor de conducători spirituali ai acestui popor nenorocit și prigonit?...

Ceea-ce însă episcopii n'au avut tăria să o facă, facă-o atunci cel puțin poporul românesc.

Nu circularilor archierești, smulse în așa chip, să se supue poporul, ci conștiinței sale; — și se va găsi de acord cu el sentimentul și înclinările intime ale păstorilor sei sufletești.

În momentele aceste deci, cuvântul de ordine al tuturor bunilor Români trebuie să fie: **Go! în biserici, în zilele de 10 și 17 Maiu!**

Nimeni nu ne poate sili să ne ducem la biserică.

Și decât să ne ducem, ca să cântăm laude sfinte întru preamărirea dușmanilor noștri, mai bine să rămânem, în zilele acele, pe la căminele noastre și să ne rugăm lui Dumnezeu pentru noi și pentru izbânda poporului românesc.

„Gazeta“ din București nu perde nimic așteptând până-când timpul și înprejurările, ce ne absorb pentru moment și ne reclamă în alte direcții toată activitatea și tot spațiul ziarului nostru, ne vor permite să stăm de vorbă cum se cade cu ea și cu acei ce-o inspiră.

Și fiindcă nu perde nimic, „Gazeta“ ar pute fi mai puțin nervoasă și ar pute să-și aleagă mai bine cuvintele ce ni-le aruncă în față cu atâta desinvoltură.

Dar' aci, mai la urmă, e curată chestie de educație, și noi renunțăm la sarcina îngrată de a le-o face confrăților noștri, când alții, înaintea noastră, n'au reușit.

Neadevărurile însă cu care „Gazeta“ debitează, intrigile și delațiunile ce găsește cu cale să le facă, trebuiesc demascate fără întârziere.

De aceea ne credem datorii să des- mințim aci en bloc toate detaliile fantastice pe cari organul național-liberal le povestește în numărul seu de Duminică 14 Aprilie st.v. sub titlul „În preajma milleniului“.

Nimic adevărat în acele detalii „de cea mai mare însemnătate“ și venite de sigur „din cele mai autentice surse“.

Ea îmi revine în memorie cu fiecare zi de primăvară. Firea blândă și frumoasă a primăverii seamănă cu firea de atunci. Vă-l uitării devine mai straveziu, spuza de-a-supra jeratecului mi-se spulberă în vântuleț primăverii, mă năpădește un roi de suferințe... De ce trebuie oare să fie earăși primăvară, dacă cea veche nu mai revine, cea cu farmecul desvîrșitelor plăceri?...

Ah Aurelia!

Atât era de tinerică!

Abia de un an se reîntorsese din oraș, unde fusese un șir de ani. Din haine praful de școale abia și-l scuturase. Și într'un an îngropase un șir întreg de suveniruri, le așternuse pe vecie în sicriul uitării.

Și acum era lumea a ei, o largă și întinsă lume, peste care-și purta veselă privirea ca o gingașă căprioară, care din margine de pădure privește cu lăcomie peste o padină frumoasă. Ear' părinții îi umblau în voia ei și-i spriginiau toate sburdălniciile, îi împăcau toate dorințele, — știau bine, că nu este în giur odor mai prețios ca Aurelia...

Era cea mai mare între cinci! Frățiorii o încungiuirau ca pe frumoasa din povesti, ear' ea cumințe între ei, le dumica multe de toate, cu știri frumoase din oraș le buguia capul la toți.

Era o primăvară ca acum!

În grădina lor înmuguria scumpia. Printre straturi alerga în joc Aurelia, un

Un lucru ținem să mai spunem deocamdată „Gazetei“: că nu dela dl Brote și nici chiar dela dl Sturdza o să învățăm a ne iubi patria și neamul, ori a ne înțelege interesele naționale.

Și în sfârșit rugăm din nou pe „Gazeta“ să nu se impacienteze și să-și stăpânească nervii, pentru-că crisele sale nu spun nimica bun și isbucirile sale pătimeașe ar pute să însemneze și nălniștea unor conștiințe vinovate.

Din casa magnaților.

Sedinta din 24 l. c.

La ordinea zilei este proiectul de lege despre înarticulara milleniului. Referentul conte Cziráky cetește referada comisiei millenare, precum și proiectul de lege și îl recomandă pe acesta spre primire împreună cu ordinea festivităților stabilite de comisie și primită deja de parlament.

Baronul Prónay Dezső expune apoi însemnătatea milleniului și urmează astfel: În proiectul despre înarticulara în lege se manifestă și constituția. Ar fi fost la toată înțelegerea frumos și sublim dacă principiile fundamentale ale constituției s'ar fi manifestat și în afară, dacă la această operă a legislației ar fi participat toți factorii competenți adevărați de parlament și Regele!

„Acesta s'ar fi înțeles dacă împreună ar fi asistat la sărbarea din noul palat al parlamentului. Aceasta ar fi corăspuns spiritului constituției maghiare și ar fi făcut memorabilă sărbarea. Fiecare rege al Ungariei trebuie să meargă cel puțin odată în viața sa, cu privilegiul încoronării, în parlament. Sărbarea noastră de acum este și mai înaltătoare decât o simplă încoronare. De dorit ar fi deci ca constituției să se deo o expresie cât de evidentă. Ne vom întruni pentru eternizarea acestei legi și la această măreață sărbare va lipsi cel dintâiu Maghiar, Regele!

„Deși ar fi fost mai frumos altfel, ca cum s'a contemplat, totuși este bine astfel cum va fi. Căci mai mult decât cea mai frumoasă iluzie este realitatea cea rece, cunoașterea adevărului. (Mișcare).

„Din această împrejurare putem și învăța să ne aflăm și astăzi în acea situație în care ne-am aflat în restimpul celor din urmă 350 de ani, în care națiunea ce-i drept s'a menținut, dar' numai prin lupte și încă prin lupte chiar și în contra unor atacuri cari veniau din acea parte, de unde sprigin trebuia să ne vină, de unde națiunea a putut pretinde lege, drept și echitate. (Strigăte: Eláll! Nu-l ascultăm!)

Precum până acum astfel și în viitor se va menține națiunea noastră prin lupte. Deci primesc proiectul adăugând, să fim credincioși devisei: luptă cu încredere!“

Bánffy declară că ar fi dorit și aflat de frumos, dacă acest sărbătoresc moment n'ar fi fost de loc conturbat prin reflexile antevorbitorului, cu atât mai mult că este notoric, că Maiestatea Sa simte, se bucură și sărbăzează împreună cu națiunea și faptul că nu va apăre în noul palat al parlamentului este a se escrie împrejurării, că nu s'a practicat nici până acum.

Nefsiminându-se altcineva la cuvânt, presidentul Szlávy declară de primit proiectul și-și dă expresie bucuriei sale prin cuvinte călduroase!

Crisa constituțională în Franța.

La Paris a izbucnit earăși una din acele crise porecile „acute“, în care republica e atât de bogată, parte în urma temperamentului lesne inflamabil al Francezilor, parte în urma rivnei mereu neadormite pe calea progresului politic și social. Franța e par'cun un câmp de experiență, un fel de institut, unde se fac din toate țările cele dintâi încercări cu aplicarea ideilor, sistemelor, regimelor, zămislite, încolțite, răsărite fie acasă la ea, fie inventate și propagate de oamenii progresului mai mult sau mai puțin năvalnic din ori-ce națiune. Negreșit, că și aici încapă vorba: nici o regulă fără excepțiune.

În camera actuală nu numai că predomină elementul republicanilor radicali, ci influența deputaților socialiști chiar este atât de mare, încât ori-ce guvern e avisat la spriginul lor, trebuie să țină seamă de ei. Astfel și cabinetul Bourgeois, demisionat de 4 zile, după 6 luni de zile de ocărnuire, compus din elemente radicale, a fost silit să iee inițiativă, sau să adopteze proiecte de legi radicale cu nuanță une-ori socialistică. Eșită din sufragiul universal, camera și guvernul se potrivesc fără îndoială curentelor, pornirilor predominătoare în marea masă ale poporului francez.

Pe calea aceasta a progresului năvalnic tendințele camerelor și a guvernelor radicale întimpină adese-ori împotrivire în senat, din care se nasc adese-ori conflicte așa de acute, cum este și acela de care voim să ne ocupăm azi.

Senatul francez nu se alege de-a dreptul de alegători, ci de cătră un corp special, compus, în fiecare departament din următorii delegați: 1. deputații departamentului respectiv; 2. membrii congregațiunii acelu departament, așa zisul „consiliu general“; 3. membrii consiliilor cercuale (arrondissement); în sfârșit 4. delegați trimiși pentru fiecare alegere de cătră toate comunele departamentului. La 3 ani de zile, ese totdeauna 1/3 din

alergam pe întrecute după cărăbuși... La despărțire ne stringeam cu căldură mâinile, spunând astfel ce nu ne încumetam a ne mărțurisi cu graiul.

Și a urmat apoi o serie de sfinte seri, luminate de lăuceșul meu, de Aurelia, seri de răsăfate îndrăgostiri, în cari amândoi plângeam de fericire, șezând pe scaunul de sub scumpie.

Ah, primăvară a fericirilor, ai sburat, te-ai dus de-atunci încă! A urmat vara și de căldură inima mea 'mi-s'a vestejit și ars, precum un gingaș flutur el și arde aripiorele prea apropiindu-se de vre-o lumină.

A fost și Aurelia mea o lumină, un soare ce încălzește pe cel din depărtare numai, dar' ucide pe cel-ce 'i-se apropie prea tare...

De atunci sunt trist și în viața mea întregă aș tot plânge, durerea în lacrimi 'mi-aș prefăce, în lac de lacrimi 'mi-aș scâlca obrazii de dureri învăpăiați și m'aș tot duce... duce...

Mediaș,

Marior.

FOIȚA „TRIBUNEI“.

Aureliei...

Sunt trist! Sunt foarte trist adese-ori și aș tot plânge, durerea în lacrimi 'mi-aș prefăce, în lac de lacrimi 'mi-aș scâlca obrazii de dureri învăpăiați și m'aș tot duce, duce... M'aș duce în alte lumi mai bune și mai puțin ingrate, unde nimic să nu-mi recheme în minte clipite din trecut...

Eată e earăși primăvară, o frumoasă, blândă și desvîrșită primăvară!

În natură a descins earăși farmecul molatecelor plăceri. Văi și codrii înmuguresc și înfloresc. Razele soarelui respândesc căldură, visuri și speranțe. Totul e cuprins de o vrajă fără țărmuri.

Sutele de fluturași, ce se înalță în sborul lor cel răsăfat sus-sus în sferile albastre, glasurile cântăreților redeșteptați, cântecul ciobanului... toți și toate vestesc în cea mai mare armonie doritul anutim, preamăresc puterea sfântă, creatoare...

Ear' eu? Eu stau apatic la o parte, eu nu pot iubi la și nu pot preamări! Sunt osândit a nu cunoaște sentimentul veseliei. Inima nu-mi mai este un îmbelșugat izvor de

sentimente, ci un înghețat izvor, un dram de sloiu, ce nu se topește de razele calde primăverii...

Surisul dimineții nu-mi mai aduce nădejdi, ear' asfințitul soarelui mă înfioară, căci văd prin el cum trece timpul cel flămând de jertfe, cum tot trece și înghețe totul, chinuind pe mulți — cruțându-și!

De multe-ori stau chiar se blastem, — și vezi, nu sunt un răsvrătit ateu! O nu! Sunt însă rece, îndurerat...

„Traiu-mi pare lung și rece

Fără noimă și pustiul!“...

Astfel, se vede, este rostul unor oameni pe pământ!

Dar' nu am fost tot astfel! Ayut-am și eu primăvară, o frumoasă, blândă și desvîrșită primăvară! Și-n inima mea încolțeau odată nădejdi, frumoase idealuri. Clădiam și eu atunci o falnică zidire — și poate numai ea se am astăzi ruine, peste cari se rătăcesc ca ori-ce visător pribeag, desamăgit și sfășiat...

Lumea mea lăuntrică era odinioară un raiu dumnezeesc și în acel sfânt lăcaș trăiam zile sublime, gustam farmecul unei plăceri desvîrșite, eram petrunși de fericire...amândoi... eu și ea... eu și Aurelia.

Ah Aurelia!

senatori, alegându-se alții în locul lor. Eșit din sinul acestor straturi sociale, senatul este reprezentantul principiului conservativ, a unui progres mai încet.

Dela primul moment al venirii la cârmă a cabinetului Bourgeois, care, ca nici un minister până acum, a fost influențat de socialiști, senatul stătea față cu el într-o situație principal opozițională. Această dispoziție se potența cu timpul, în măsură în care cabinetul, conformându-se imboldurilor majorității din cameră, venia cu proiecte de legi tot mai radicale, mai pronunțate în idei socialiste. Senatul 'și-a dat expresiune antagonismului său față cu guvernul radical Bourgeois, pentru prima dată în luna Februarie, în persoana ministrului de justiție, imputându-i măsuri nelegale, luate într-un proces criminal; și votând astfel neîncredere cabinetului întreg.

A doua-oară senatul a votat guvernului neîncredere în ședința sa dela 2 Aprilie, declarându-se cu mare majoritate nemulțumit cu explicările ministrului de externe, date la interpellările ce 'i-s-au adresat privitor la chestiunea egipteană; ear' pentru a treia-oară senatul 'și-a dat nemulțumirea pe față în ședința dela 3 Aprilie, amânând discuția până după vacanțele de Paști, asupra creditului de 13 milioane, cerut de guvern pentru trupele din Madagascar.

Tendența senatului, de a răsturna guvernul radical era cât se poate de vădită, astfel, încât se aștepta demisiunea cabinetului încă înainte de sărbători. Aceasta nu s'a întâmplat, dar' ambele corpuri legitime s'au împrăștiat în vacanțe, cu gândul de a-și întâlni și mai mult pozițiile pentru a birui pe adversar după Paști: senatul își fixa prima ședință pe 21 Aprilie; ear' camera și guvernul, sperând că senatul totuși se va cuminti în afacerea creditului pentru Madagascar, ar le va vota în prima ședință a lui, ca să lătească, cu cât banii votați până acum pentru trupele de pe această insulă nu de mult anexată de către Franța, nu se ajung decât până la 30 Aprilie.

Pe timpul vacanțelor s'au întâmplat două manifestațiuni antiguvernamentale: una tocmai în Lunia de Paști, la alergările de cai dela Autun, lângă Paris, unde publicul, format mai mult din straturile bogate a înscenat demonstrațiuni foarte ostile ministrilor, în primul rând capul acestora, Bourgeois și aclamând senatul. A doua manifestație contra guvernului s'a întâmplat în ședințele „consiliilor generale” (congregațiuni departamentale) convocate de ministrul de interne Sarrien, între 12—17 Aprilie, tocmai în speranța de a sprigini guvernul prin hotărârile lor. S'a ales însă cu contrarul de aceea ce aștepta: majoritatea consiliilor generale a luat în mai multe chestiuni poziție antiguvernamentală, și mai ales foarte aspru accentuată față cu proiectul de lege despre „darea de venit progresivă”, proiect, care tocmai exasperase și senatul, împingându-l spre opoziția așa de hotărâtă contra guvernului.

În loc de a fi mai liniștite, ziua de 21 Aprilie a găsit spiritele și mai agitate, întăritate la culme prin zările radicale și socialiste. Ședința senatului a fost tare furtunoasă; oratorii majorității cu toții imputau guvernului, că a violat constituția, nedându-și demisia după trei voturi de neîncredere ce 'i-a votat senatul și că prin urmare nu pot vota nici un fel de credit unui astfel de guvern.

În loc de a acorda creditele pentru Madagascar, senatul a primit cu 171 voturi contra 90, următoarea moțiune a unui senator din majoritate: „Propunem amânarea discuției asupra creditelor pentru Madagascar, până-ce senatul nu va sta față în față cu un cabinet constituțional, care se bucură de încrederea ambelor camere”. Proxima ședință a fost fixată pe 23 Aprilie.

În urma acestui vot cabinetul s'a hotărât în sfârșit a demisiona, dar, astfel, ca să dea senatului de a ști, că nu el, ci camera, eșită din sufragiul universal este acel corp legislativ, care trebuie să aibă preponderanță în soarta guvernelor; a voit să plece biruitor. Deși camera, cum știm, se amânase până la 19 Maiu, totuși ministrul a exonerat dela presiunile camerei Brissot, că a invocat pe deputații într-o ședință pe ziua de 23 Aprilie, în care înainte de a-și fi dat senatului republicii în scris demisiunea, a anunțat-o camerei. Ședința aceasta, pe când era întrunit și se-

natul, care însă se ocupa cu lucruri mărunt, a fost din cele mai furtunoase; dușmănia contra senatului își găsea expresiunea în cele mai aspre exclamări. Și la urmă s'a primit următoarea moțiune:

„Având în vedere împrejurările, în care s'a produs căderea ministerului, camera declară, că acordă spriginul său numai unui astfel de cabinet, care apără opera reformelor și aduce la validitate drepturile sufragiului universal”.

După ședința, ministrul-president s'a dus imediat la dl Faure, spre a-i înainta demisia în scris.

A doua zi, 24 Aprilie, senatul a votat creditele pentru Madagascar, fără a fi fost de față la ședință vre-un membru al cabinetului.

Ziarele toate, franceze și nefranceze, fiecare din punctul de vedere al partidului,

cărui servește, prezintă situația în Paris ca foarte gravă, și așteaptă evenimente cât se poate de triste. Noi însă credem, că și această „crisă acută” se va aplată fără urmări „extrem de grave”. Cu totul altfel de gravă a fost situația când Grévy demisionase din prezidenție și aventurierul Boulanger, plătit de toți, amenința de-a viri țeara în războiu civil.

Și totuși a învins bunul simț al oamenilor de bine; înfrânându-și în momentul suprem, fiecare aspirant ambițiunea sa la prezidenție, a fost ales acela, la care nimenea nu se gândea: Carnot, pe care toată lumea îl recunoștea ca cel mai demn de a sta în capul țerii.

ALBUM MILLENAR.

Milleniul — păgân.

Par'că vin ordele păgâne din Asia... Se repetă aceeași năvălire, ca și acum o mie, numai sub alte forme. Nu mai vin pe cai fără frine, dar' vin desfrenăți, nu mai lovesc cu arme otelite, ci cu armele puterii de stat, cu ordinațiuni ministeriale, și cu procese politice. S'au schimbat formele, dar' fondul a rămas, și acum — la aniversarea millenară — se arată de tot. E păgânismul, un păgânism intolerant, dușmănos față de tot ce e creștin.

Pe episcopi — și prin ei pe preoți — cu sila ti silesc, se se închine lor, se le slujească lor, întocmai cum păgânii sileau pe vechii creștini, ca să tămăduieze idolilor lor.

Religiunea creștină vreau să o scoată din școale, crucea o aruncă afară dela expoziție... acum mai reteză, ca într-o noapte se aprindă toate bisericile creștine, pentru a arangia o iluminatie millenară în toată țeara.

Scoaterea religiunii din școale.

— Congresul didactic millenar. —

Sunt numai vr'o 2 săptămâni de când am publicat epistola profesorului Bodnár Zsigmond, prin care anunțat, că nu va lua parte la congresul didactic millenar. Prof. Bodnár scria atunci: „Profesorii nu sunt adevărați oameni ai științei, ci mai mult niște realități marginale, care se înspăimântă de orice combinațiune, cari nici idee n'au despre științele morale, metafizice, cari ar înălța...”

„Cum aș putea lua eu parte — întreabă dl Bodnár — în societatea unor astfel de bărbați... moralicește ordinari și incapabili de a cugeta la idei mai înalte?”

De abia după 2 săptămâni faptele au rectificat într-o parte pașul hotărât al dlui Bodnár.

Comitetul de pregătire al acestui congres a admis, ca un prof., Szigetvári, se țină o disertație la congres în sensul, ca studiul religiunii să fie eschis din școale și apoi se și facă o propunere spre scopul acesta.

În 13 I. c. societatea profesorilor din Budapesta a ținut o ședință sub prezidiul profesorului universitar Beöthy Zsolt, cu scop de a pregăti lucrările pentru congres.

La punctul: Studiul religiunii în școalele medii, prof. Szigetvári spune, că el va ține disertațiune în cauza aceasta, dar' el declară hotărât, că va propune ștergerea studiului religiunii. Se începe discuție.

Alexander Bernat, un Jidan, zice că modul cum se propune azi religiunea compromite însăși religiunea.

Beöthy excepționează pe Szigetvári, zicând că ar trebui reformat modul instrucțiunii, dar' nu trebuie șters însuși studiul religiunii.

Müller zice, că pe un copil al lui 'l-au făcut irreligios prin învățarea religiunii.

Vámosy (cum îl va fi chemat mai înainte?) aprobă vederile lui Müller.

Erödi (alias Harrach) zice, că studiul religiunii încă e una din cauzele îngrămadirii (hipertrofia) băieților de școală.

În sfârșit Szigetvári 'și-a precizat punctul său de vedere în următoarele: „Punctul meu de vedere îl exprim mai ușor cu programul dela Gotha al socialiștilor germani: Die Religion ist Privatsache. Statul se nu se amestece în chestiune, nici chiar în școală. Instrucțiunea ei se o încredințează familiei.

Eu țin studiul religiunii, cum se face azi, de demoralizator.

În urma declarațiunilor de felul acesta ședința a hotărât: *Comitetul admite prelegerea în programul său și de referent rezignează pe Szigetvári.*

Proteste.

Ajungând lucrul la publicitate lumea, cu tot dreptul, s'a scandalizat, ear' unii dintre membrii reuniunii profesorilor anunțat presidentului protest și au repășit.

Etă unul din acele proteste adresate dlui Beöthy, president al reuniunii:

„Cu profundă durere și scandalizare am cetit procesul verbal al ședinței dela 13 Aprilie, din care apare, că comitetul a încredințat pe Szigetvári Iván, ca la congresul didactic millenar se țină prelegere despre ștergerea studiului religiunii.

„E într'adevăr surprinzător, că membrii comitetului central nu numai nu-l-au reprobat dar' chiar 'l-au îndemnat și încurajat pe Sz. ca el să declare războiu bazei culturale noastre millenare, educațiunii religioase-morale, și cu programul de Gotha al socialiștilor germani în mână — se propună în fața întregii țeri eschiderea instrucțiunii religiunii din școalele medii.

„Bărbat de școală cu convingeri religioase nici un moment nu mai poate fi membru unei astfel de corporațiuni; de aceea anunț, că din reuniunea regnicolă a profesorilor, care nu se edifică, ci se ruinează vrea, care tinde a despoia tinerimea de cea mai sfântă comoră a sa, în ziua de azi am repășit.

Ungvár, 20 Aprilie, 1896.

Fibiger Sándor,
prof. gimn.

Un asemenea protest a dat și corpul profesorilor din Ungvár, într-o conferință ținută sub conducerea directorului de acolo.

Biserica și școala.

Interesant e că același comitet, care a admis părerea lui Sz. recusesse câteva săptămâni mai înainte la autoritățile bisericești, cerându-le pentru congres sprigin moral și material.

În scrisoarea lor către autoritățile bisericești ziceau: „Școala e ficia bisericii; în trecut exclusiv biserica s'a îngrijit de creșterea tinerimii. În patria noastră factorii cei mai însemnați pe acest teren sunt tocmai bisericile. E fără îndoială, că nici în viitor nu poate obveni vre-o schimbare, care ar pute să ștergă notele comune scopurilor bisericii și celor ale școalei: tendințele spre o perfecțiune morală”.

Etă cât de aproape s'a anunțat schimbarea și chiar comitetul congresului didactic e celea o anunță.

Cine-i Szigetvári?

„Alkotmány” scrie în ultimul număr următoarele:

„Szigetvári Iván nu e altul decât fratele dulce al lui Szivák Imre, dep. dietal. În copilărie 'l-a chemat Szivák János... dar' 'și-a schimbat numele și cel de botez și cel de familie, în numele mai eroic de Szigetvári Iván”. Din firea sa și întotdeauna a fost un — „ștreber”.

Circulare millenare.

Metropolitul Blajului încă a exmis circulare de milleniu. Poporul românesc își poate zice: *El tu, fili mi?*...

De azi încolo nimic nu ne va mai surprinde din partea episcopilor nostri; toate ilusiunile ni le-am perdut. Vom înregistra însă toți cei circulare Preasfinților lor, în această odioasă chestiune, ca toți să le vază și generațiunile viitoare să afle, că într'un moment decisiv, episcopii români n'au avut tăria de a se declara, măcar tacite, mai mult pentru

Din România.

Liga culturală din Craiova. — „Epoca” ne aduce știrea că ieri, Dumineca, secțiunea Ligei culturale din Craiova a ținut o adunare generală extraordinară.

La ordinea zilei au fost următoarele chestiuni:

a) modul de a protesta în contra milleniului;

b) alegerea delegaților pentru congresul din București;

c) fixarea programului pentru sărbătoarea zilei de 3 (15) Maiu, aniversarea proclamării revoluției române din Transilvania în 1848;

d) fixarea conferențelor naționale populare.

Grațieri. — „Gazeta” spune, că pe ziua de 10 Maiu se vor face peste o sută de grațieri de arestanți.

Numărul mare de grațieri provine din faptul, că pe ziua de 1 Ianuarie, nu s'au făcut ca de obicei grațieri, deasemenea nici de sărbătorile Paștilor.

Îndată după sosirea M. S. Regelui, dl ministru de justiție îi va supune tabloul de grațieri spre aprobare.

Legea învățământului primar a

dlui P. Poni, care fusese un moment amenințată de a fi retrasă în urma declarației pripite a dlui D. Sturdza, ministru-președinte, agasat de hărțuțele deputaților din opoziție, a fost votată cu 92 de voturi. Luăm act cu plăcere de acest vot al camerei române, chestiunea învățământului primar fiind de mare însemnătate pentru regat și dl Poni fiind, fără îndoială, unul din cei mai cunoscuți bărbați ai României în chestii de învățământ.

II.

Onorate în Christos frate!

Excelența Sa domnul ministru de culte și instrucțiune publică cu datul 12 Aprilie nr. 1098 pres. ni-a adresat scrisoarea, care în traducere românească are următorul cuprins:

„Din incidentul sărbătorii existenței de o mie de ani a statului ungar, se va ține în toată țeara serviciu divin de mulțumită. Fiind determinată ziua pentru ținerea acestui serviciu pe 10 Maiu 1896, am onoare a recerca pe Excelența Voastră, să binevoiți prin circular a îndruma preoțimea arhidieceasă de sub înțeleapta-vă guvernare, ca să notifice, cum se cuvine poporului acest serviciu divin, apoi să țină serviciul divin cu toată solemnitatea posibilă și la acela să invite și autoritățile.

„Nu mă îndoiesc, că Excelența Voastră veți fi dispus deja în această privință. Cu toate acestea cred, că-mi împlinesc datoria, când conform pozițiunii mele vă rog cu toată stima și pe cale oficioasă să dispuneți în această cauză”.

Cuprinsul acestei ordinațiuni înalte se comunică veneratului cler arhidieceșan spre știință și acomodare cu adausul, că ziua de 10 Maiu 1896 după stilul nou cade în Dumineca a 6-a după sf. Paști.

Blaj, din ședința consistorială ținută în 21 Aprilie 1896.

Binevoitor:

Victor Mihályi m. p.,
arhiepiscop și metropolit
de A-Iulia și Făgăraș.

Circularul episcopului Pavel.

Ca să nu se creadă cumva, că circularul publicat de noi (în numărul 80) după „B. Hir.” e numai resumat, publicăm acum textul original românesc al acestui trist act, cu ortografia lui proprie, așa după-cum s'a trimis preoților, și după-cum ni-l-a trimis și nouă un necunoscut binevoitor.

Nr. 662. — 1896. Bine Vi este cunoscutu Frateloru Vostre, cumea în acestu anu împlinindu-se 1000. de ani dela ocuparea țierei, se-au luat mesuri, că sub decursulu acestui anu se se serbeze festivitățile millenare cu cea mai mare solemnitate posibilă. Intre alte dispozițiuni, pre noi mai deapropo ne atinge serviciul divin de mulțumită, ce se va celebra în 10. Maiu a. c. și festivitățile scolare, cari în Ministeriu r. n. de Cultu cu Ordinatiunea din 1. Martiu a. c. Nr. 7584. dispune a se țină în 9. Maiu a. c., pana candu Înaltulu Coru episcopescu în conferința ținută în 27. Februaru a. c. a decisu se se țină în 17. Maiu a. c. st. n. Pentru ținerea festivităților din urma conformandu-ne concludusul Înaltulu Coru episcopescu, Fratele Vostre, amesuratu dispusețiunilor amintite Vetii avé a celebra două SS. Liturgii, una în 10. éra celebrată în 17. Maiu st. n. a. c., la carea din urma voru avé se fia de facia toti pruncii obligati la școlă, și o voru ascultă cu toată pietatea, versand rogațiuni fierbinti si cantand cântări besericesci si sante. Încătu apoi în Ministeriu r. u. de Cultu cu Ordinatiunea mai susu citata, pentru festivitatea scolare, afara de serviciulu domnediescu, cu care are se se începa solemnitatea, prescrie si alte anumite acturi festive, cari Vi se voru notifiá prin Inspectoratele scolare reg., încătu vá permite starea materiale si alte împrejurări, Ve Vetii nusi a le împlini si aceste, precum si conformu gr. Rescristu alu în Ministeriu r. u. de Cultu din 22. Martiu a. c. Nr. 704. presid. Ve Vetii ingrigi, că în memoria festivităților millenari se se sadésca arbori cu vietia mai lunga, precum stejari, ulmi etc., în loculu caroru-a pentru poporulu nostru e mai cu scopu a se sadi diferite soiuri de pomi mai durabili.

Oradea-Mare, 10. Aprilie 1896.

Michailu Pavelu m. p.,
Episcopulu gr. cat. de Oradea-Mare.

Circularele Metropolitului Mihályi.

I.

Onorate în Christos frate!

Excel. Sa domnul ministru de culte și instrucțiune publică vrând, ca și tinerimea școl. să iee parte la sărbătarea existenței millenare a statului ungar, cu scripta sa din 13 Martie 1896. nr. 7584 dispune, ca în toate școalele populare, elementare, superioare populare, civile, superioare comerciale și superioare de fete, preparandiile de ambe sexe, și în asile infantile, să se țină în 9 Maiu 1896 festivități împregnate cu cult divin și ne provoacă, ca și noi să dispunem ținerea acestor festivități în toate școalele noastre populare și în institutele celelalte, cari servesc scopurilor instrucțiunii populare din arhidieceasă.

Totodată vă comunicăm, că episcopatul catolic din Ungaria în conferința ținută în 27 Februarie 1896 a decis, ca festivitățile școlastice millenare în școalele catolice să se țină în 17 Maiu 1896.

Tot Excel. Sa domnul ministru de culte și instrucțiune publică cu scripta sa din 22 Martie 1896 nr. 704 pres. ne recercă, ca pentru memoria perpetuă a sărbătorilor millenare să dispunem, ca să se planteze arbori comemorativi sau pe teritoriu școalelor sau aiea în loc public unde va fi comună, care să se dea apoi în grija antistielor, cari au inspecțiunea asupra locului, unde se face plantațiunea, și despre efectuarea plantării, precum și despre cuantitatea și genul arborilor plantați, până în 1 Iunie 1896 să-i facem arătare spunându-i și locul, unde s'au plantat acei arbori comemorativi.

Drept-aceea prin aceasta comitem veneratul cler ca direcțiune a școalelor noastre populare:

a) că, ce privește festivitățile școlastice millenare, să dispuneți, ca acele să se țină în fiecare școală gr-cat. în 17/5 Maiu 1896, în Dumineca a șeptea după sf. Paști a ss. și purtătorilor de Dumnezeu părinți, a celor din Nicea. În aceea zi pruncii școlari vor avé să meargă la sf. biserică, unde vor asculta sf. liturgie;

b) modalitatea celorlalte festivități, cari vor avé să urmeze după sf. liturgie, lăsam să o statorici frățiile voastre împreună cu senatele școl. protop., ear' la institutele școalelor populare din Blaj, direcțiunile respective cu corpul profesional dimpreună;

c) că înscă și pentru plantarea arborilor comemorativi să îndatorați pe toți docenții dela școalele noastre populare să planteze în curtea școalei arbori de aceea, cari sânt trandafili, precum: teiu, frasin, stejari ori acat. Aceasta să o facă într-o zi de vacațiune în prezența pruncilor școlari, și, după- ce-i vor fi plantat, să-i dea în grija și superinspecțiunea senatelor școl. parochiale.

Tot așa să se porceadă și la institutele cele pentru instrucțiunea poporală arhidieceșană din Blaj;

d) Frățiile voastre și direcțiunile școalelor populare din Blaj până în 25/13 Maiu 1896 să ne raportați despre efectuarea plantării arborilor, precum și despre genul și cuantitatea arborilor plantați, spunând și locul, unde s'a făcut plantațiunea, ca până în 1 Iunie 1896 să putem raporta domnului ministru în privința aceasta.

Blaj, din ședința consistorială ținută în 11 Aprilie 1896.

Binevoitor:

Victor Mihályi m. p.,
arhiepiscop și metropolit
de A-Iulia și Făgăraș.

Spre binevoitoarea luare aminte.

Îmi iau voia a face cunoscut stimei mele mașterii, că în decursul unei acesteia îmi mut locuința din Strada Sporer Nr. 10 în

Reissenfelsgasse Nr. 13.

Totodată îmi permit a observa, că recomand din nou clienților mei abonamente, ca și până acum, **pentru un an 10 fl. cu grije lunară** și că primesc ori-ce reparatură de pian, pianine și harmonii și pentru solvirea în rate. Totodată mă ofer și pentru acordări.

Cu înaltă stimă

CARL HEY,

fabricant de pianuri în Viena.

[1282] 2-3

Nr. 234-1896.
a. f. c. sc. d.

[1287] 3-3

Concurs la posturi de profesori.

La gimnasiul superior fundațional din Năsăud din 1 Septembrie 1896 sunt de a se umplea două catedre ordinari, la cari pot concura indivizi, cari au calificățiune de profesori pentru școalele medii din limbile germană și latină, apoi latină și greacă observând referitor la aceasta din urmă, că profesorul ales va fi dator după trebuință a învăța și alt studiu literar ce se poate alege în locul limbii grecești. Cu acestea posturi profesori, dacă se denumesc profesori definitivi, se asigură următoarele emolumente din fondul central școlar din districtul Năsăudului.

1. Plata anuală de 1000 fl.
2. Cuartir în natură în casele nr. 278 și 309.
3. Adause decenale de 10%.
4. Drept de pensie în înțelesul art. de lege XI. din 1885.

Dacă însă se umplu cu profesori substituiți conform prescripțiilor legii, emolumentele sunt următoarele: plata anuală de 700 fl., și dacă înaintează ca profesori ordinari și în această calitate câștigă aprobare, atunci capătă dotațiunea de sus.

Dela concurenți se poartă ca se fie civi ai statului ungar și se aibă calificățiune legală din limbile germană și latină resp. latină și greacă, că posed deplin limba română ca limbă de propunere și se aibă trecut nepătat și purtare neexcepțională.

Concurenții se-și aștearnă suplicile adresate către comisiunea administratoare de fondurile centrale școlare și de stipendii din districtul Năsăudului și ajustate cu documente despre etatea, religiuinea, starea familiară, referințe de serviciu militar, studiile absolvate, calificățiunea recerută, cunoștințele de limbă și eventual despre serviciul de până acum, până în 15 Iunie 1896 la direcțiunea gimnasiului superior fundațional din Năsăud.

Din ședința comisiunei administratoare de fondurile centrale școlare și de stipendii din districtul Năsăudului ținută în

Năsăud, la 26 Martie 1896.

Președinte:

Secretar:

Dr. I. Popu m. p.

Nestor Simon m. p.

Pianuri durabile și de un sunet nobil cu mecanism de prima calitate, precum o pretinde gustul bun al inteligenței, se află după cele mai plăcute modeluri în

[1254] 3-30

I-a prăvălie transilvană de pianuri și harmonii

a lui

Victor v. Heldenberg,

Sibiu, Strada Morii numărul 12.

sunt reprezentate exclusiv firmele cele mai renumite și mai probate:

Ludwig Bösendorfer, } constructori ces. reg. de pianuri.
J. M. Schweighofer fii, }

Fritz und Sohn, **Hoffmann**, liferantul camier al Alteței-Sale Arhiducelui Carol Ludovic, Troksch, Rösler (Dresda), Blüthner (Lipsca).

Garanție perpetuă pentru construcțiuni bune.

Prețuri modeste.

Legea veterinară.

Atât primăriile comunale, cât și fiecare econom au trebuință să cunoască **legea** numită **veterinară**. Dl Tormay Béla, secretar de stat în ministerul de agricultură, a scos la lumină o **explicare poporală** a legii amintite. În această **explicare** se vorbește pe larg despre pasapoarte, de tîrgurile de vite, de boalele lipicioase și multe alte lucruri folositoare. Reuniunea agricolă română din Sibiu a tradus această carte în limba română poporală. Cartea se numește:

Învățătorul Munteanu

împărtășește economilor cele mai de lipsă cunoștințe despre

LEGEA VETERINARĂ

și
BOALELE CONTAGIOASE

stând cu dinșii la sfat în lungile seri ale iernii.

De

Tormay Béla.

(134 pag. mari)

Cartea costă 30 cr. (cu porto postal 35 cr.) și se poate cumpăra dela

Institutul Tipografic în Sibiu.

Institut tipografic în Sibiu.

A eșit de sub tipar și se află de vîndare la **Institutul Tipografic în Sibiu**

MEMORIALUL

arhiepiscopului și metropolitului

Andrei baron de Șaguna

sau

luptele naționale-politice ale Românilor

1846-1873

de

NICOLAE POPEA,

archimandrit-vicar arhiepiscopesc.

Tomul I.

Prețul 1 fl. 30 cr.

Diplomă de onoare.

Institut Tipografic în Sibiu.

Diplomă de onoare.

Se recomandă a executa următoarele:

OPURI și BROȘURI

Placate

BILETE DE LOGODNĂ ȘI DE CUNUNIE

Carte și epistole

Circulare și preț-curenturi

Note

Mare deposit
de cuverte, cerneală, recușite de scris,
ceară de pecetluit etc.

Comande din afară
se efectuează repede.

Bilete de vizită

după plac și cerere

Mare deposit
de hârtie de scris și concept, precum și hârtie fină
de epistole
cu plicuri în casete.

Biblioteca poporală a „Tribunei“

Diferite cărți științifice și literare
Elegant legate sau broșurate.

Dicționar

român-german și german-român.

Prețuri foarte moderate.

Strada Poplăcii Nr. 15.

Librărie românească în Sibiu

Strada Poplăcii Nr. 15.